gemeente
Barneveld

Memo

Datum:
20 april 2021

Onderwerp: Stalbranden

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: Het college van B&W

Geachte leden van de gemeenteraad,

Een stalbrand is een ramp om mee te moeten maken. Het leed voor de dieren, de veehouder, de hulpverleners en omwonenden is groot.

Tijdens de commissievergadering op donderdag 8 april 2021 hebben wij u deze memo toegezegd. In deze memo benoemen wij achtereenvolgens de rol van de gemeente bij het voorkomen van stalbranden, onze deelname in het project in de Gelderse Vallei, het organiseren van interne afstemming en de aanscherping van landelijke wet- en regelgeving.

Landelijke wetgeving
Bij het voorkomen van stalbranden is de rol van gemeenten beperkt, omdat brandveiligheidseisen in de landelijke wetgeving zijn geregeld. De bouwregelgeving beperkt zich tot nieuw- en verbouw van stallen; voor het brandveiliger maken van bestaande stallen is er nauwelijks wet- en regelgeving. Het gebrek aan landelijke wet- en regelgeving beperkt de mogelijkheden van gemeenten en provincies om eisen te stellen aan en toezicht te houden op de brandveiligheid van stallen.

Project “De Gelderse Vallei aan de slag met brandveiligheid op veehouderijbedrijven”
De Dierenbescherming, Het Verbond van Verzekeraars, Brandweer Nederland, LTO Nederland en Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV) publiceerden in nauwe samenwerking met het Rijk, een nieuw Actieplan Brandveilige Veestallen 2018-2022. De afgelopen jaren ging de aandacht vooral uit naar bouwvoorschriften in nieuwe stallen. Met het nieuwe actieplan komt de focus meer op bestaande stallen te liggen. Dit omwille van de veiligheid voor de dieren, de veehouders en de omwonenden. Activiteiten vanuit dit actieplan worden in de verschillende regio’s door de samenwerkende partijen in Nederland uitgevoerd.

De regio Gelderse Vallei is de laatste jaren opgeschrikt door een aantal grote branden bij veehouderijen. Dit heeft een grote impact gehad op de ondernemers, de omgeving en maatschappij. In de omgeving Barneveld zijn veel veehouderijbedrijven aanwezig. Daarom wordt in deze regio een project

uitgevoerd om meer bewustwording rondom de oorzaken van stalbranden te krijgen. Het is vaak nog moeilijk te achterhalen hoe een stalbrand is ontstaan.

Dit project wordt in samenwerking met LTO Gelderse Vallei, gemeenten Barneveld, Scherpenzeel en Woudenberg, veehouders, Univé, GVVM en Ten Dijk Ongediertebestrijding uitgevoerd.

Inhoud project
Elektra en brandgevaarlijke werkzaamheden staan in de top 3 van meest voorkomende oorzaken van stalbranden. Een stalbrand voorkomen begint bij bewustwording van brandoorzaken. Zodra men bewust is van de oorzaken kan men daarna maatregelen treffen op het bedrijf om de brand te voorkomen. Daarnaast vinden er steeds ontwikkelingen plaats in de technische installaties en zijn er ook nog veel vragen wat we kunnen verwachten in de toekomst. Welke risico's zitten er nog aan te komen. Wat weten ondernemers en erfbetreders van deze risico's? Wat gebeurt er als een akker met zonnepanelen verbrand? Weten ondernemers dat in het huidige bouwbesluit pellet kachels in een 60 minuten brandwerende ketelruimte moet staan? Is het dak wel geschikt voor zonnepanelen en is de bedrading van de installatie de juiste en op de juiste manier geïnstalleerd? Voorbeelden van de vele vragen die er zijn rondom brandoorzaken.

In dit project wordt ingegaan op deze materie door op vier bedrijven een volledige risico-inventarisatie uit te voeren op brandveiligheid door te kijken naar techniek, bouw en gedrag. Twee van deze bedrijven bevinden zich in de gemeente Barneveld: een pluimveehouder uit De Glind en een kalverhouder uit Stroe.

Als de informatie van de bevindingen in de stallen is omgezet naar praktische informatie voor veehouders en erfbetreders worden drie bijeenkomsten georganiseerd voor veehouders om de bevindingen te delen. Hierbij worden ook de erfbetreders, actief in de Gelderse vallei, uitgenodigd. Eventueel vinden deze bijeenkomsten plaats op een veehouderijbedrijf, waarbij direct naar (in scène gezette) situaties gekeken kan worden.

Stand van zaken project
Helaas is door de coronacrisis nog maar één inventarisatie afgerond bij varkensbedrijf Geurts in Scherpenzeel. De andere inventarisaties moesten steeds verzet worden, omdat deze uitgevoerd moeten worden met minimaal zes mensen (LTO, VGGM, TenDijk Ongediertebestrijding, Univé, Keuring Service Nederland en de boer). De planning is dat de resterende inventarisaties in mei uitgevoerd kunnen worden. Naar aanleiding van de inventarisaties zal voorlichting gaan plaatsvinden.

Interne afstemming
Daarnaast is gebleken dat een aantal ontwikkelingen die de brandveiligheid kunnen verminderen, direct voortkomen uit regelgeving op andere beleidsterreinen. Gemeenten en provincies beperken bijvoorbeeld de omvang van bouwblokken om overlast van veebedrijven voor de omgeving tegen te gaan. Een gevolg hiervan is dat bedrijven stalgebouwen (dicht) tegen elkaar aanzetten zonder deze altijd te scheiden met een brandwerende muur. Door gebrek aan samenhang worden kansen gemist om met een beperkt aantal maatregelen meerdere doelen te dienen.

De afstemming van brandveiligheidsvoorwaarden in relatie tot de eisen van onze interne stedenbouwkundigen zijn we inmiddels aan het organiseren. In het spreekuur buitengebied waarin landschap, planologie en stedenbouw elke twee weken met elkaar afstemmen, zal een adviseur van de brandweer aanschuiven om kaders op het gebied van brandveiligheid te bespreken.

Aanscherping landelijke wetgeving
In de Kamerbrief van 24 maart 2021 stelt de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dat zij samen met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gaat bezien hoe wet- en regelgeving op het gebied van brandveiligheid van stallen aangescherpt kan worden. Ook gaan zij zich inzetten dat boeren daadwerkelijk aanvullende brandveiligheidsmaatregelen kunnen nemen. Daarbij moet brandveiligheid beter geïntegreerd worden in andere thema's, zoals de brongerichte en integrale aanpak van emissies uit stallen. Zo kunnen boeren makkelijker investeringen doen en wordt eventuele tegenstrijdige regelgeving voorkomen, zoals de OVV in het onderzoek concludeert.

Ook LTO bekijkt nauwkeurig welke aanbevelingen uit het onderzoek overgenomen kunnen worden. LTO Gelderse Vallei stelt in reactie op het rapport van de OVV dat het voorkomen van stalbranden alleen kan door samenwerking tussen veehouders, overheid, brandweer en verzekeraars.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van B&W,

B. Wijnne
wethouder